

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1.

De leden van de CDA-fractie zijn ingenomen met alle initiatieven om daklozen te helpen aan een dak boven hun hoofd. Zij waardeert het daarom dat het kabinet in contact met de vier grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht: de G4) tot een concreet plan van aanpak maatschappelijke opvang is gekomen. Eindelijk eens een plan wat daadwerkelijk een impuls aan de uitvoering geeft. Andere ministeries kunnen daaraan een voorbeeld nemen. Bij alle initiatieven gericht op daklozen is het vertrekpunt van deze leden: "de ene dakloze is de andere niet". Dakloos zijn vanwege asociaal gedrag of schulden of vanwege een illegale hennepplantage is heel wat anders dan dakloos zijn vanwege verslaving of een psychiatrische ziekte. Je moet weten waarom mensen dakloos zijn om ze uit de neerwaartse spiraal te krijgen. Met het zorgen voor een dak boven het hoofd, hoe positief ook, ben je er niet. Mensen hebben begeleiding nodig bij het wonen, en het omgaan met geld en hun ziekte. Er bestaat een grote overlap tussen de problemen van daklozen, problematisch verslaafden, psychiatrische patiënten en ex-gedetineerden. Veel van deze mensen behoren bovendien tot de groep van verkommerden en verloederden. De mensen die wel om zorg of begeleiding vragen, kloppen niet alleen aan bij de maatschappelijke opvang, maar ook bij de verslavingszorg, de psychiatrie, de woningbouwcorporatie en de huizen voor ex-gedetineerden van Stichting Exodus Nederland en Stichting Ontmoeting. De leden van de CDA-fractie hechten eraan dat er rondom deze mensen en deze voorzieningen één coördinatiepunt en keten ontstaat in plaats van dat de verschillende circuits en ketens van maatschappelijke opvang, huisvesting, verslavingszorg, geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) naast en langs elkaar heen werken. Het kan toch niet zo zijn dat dezelfde dakloze ook in de andere circuits van verslaving of psychiatrie blijft rondzwerven? Op welke wijze zorgt het plan van aanpak maatschappelijk opvang ervoor dat rond deze doelgroepen goede samenwerking ontstaat met weinig transactiekosten?

Uitgangspunt van het Plan van aanpak maatschappelijke opvang Rijk & G4 (verder genoemd: het Plan) is een persoonsgerichte aanpak. Dat betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat iedere dakloze een individueel trajectplan krijgt. Daarin staan de persoonlijke doelen op de terreinen wonen, zorg, inkomen en dagbesteding. Veldregisseurs zijn verantwoordelijk voor een efficiënte samenwerking tussen instellingen en instanties die een aandeel hebben in de uitvoering van het trajectplan. Dit moet voorkomen dat verschillende circuits langs elkaar heen werken.

2.

Genoemde leden vinden dat de doelgroep daklozen in relatie tot deze andere groepen beter moet worden omschreven en dat deze uiteen moet worden gelegd in subgroepen die een vergelijkbare aanpak vergen. Het moet toch mogelijk zijn om bepaalde diagnose/interventiecombinaties te onderscheiden voor de verschillende categorieën daklozen?

Zoals hierboven aangegeven is de persoonsgerichte aanpak uitgangspunt van het Plan. Die aanpak betekent dat er een traject op maat uitgestippeld wordt waarbij rekening gehouden wordt met de verschillende categorieën daklozen.

3.

Deze leden willen bovendien dat instellingen niet iemand zomaar op straat zetten als deze niet meer te handhaven is, maar dat zij zich verantwoordelijk voelen voor een "warme overdracht". Is dat ook wat wordt bedoeld met de veelbelovende interventies in het plan van aanpak met "nazorg onder toezicht" en "landelijke richtlijn voorwaardelijk ontslag"?

Eén van de tussen het Rijk en de G4 afgesproken doelstellingen is dat dakloosheid als gevolg van uitval uit zorginstellingen vrijwel niet meer voorkomt. De G4 maakt daarover afspraken met zorginstellingen.

De interventies “nazorg onder toezicht” en “landelijke richtlijn voorwaardelijk ontslag” kunnen hieraan bijdragen. Zij zijn onderdeel van het instrument ‘Richtingwijzer hantering Wet Bopz’. Het belangrijkste probleem bij de Wet Bopz is de toepassing van de wet. De wet zelf biedt voldoende mogelijkheden, maar instellingen en beroepsgroepen maken tot op heden onvoldoende gebruik daarvan.

Verbetering van uitvoering van de Wet Bopz kan door de kennis bij betrokken partijen te vergroten. Op 20 november 2006 organiseren de G4 en de ministeries van VWS en Justitie een conferentie, met als doel te komen tot een consensus over de richtlijn ernstige verslaving (ontwikkeld door de gemeente Rotterdam) en de door de CDA fractie genoemde interventies, namelijk de richtlijn voorwaardelijk ontslag door geneesheer-directeur en toezicht op naleving van voorwaarden door de instelling (ontwikkeld door GGZ-Nederland).

4.

Nazorg is van belang voor de hele groep van daklozen, psychiatrische patiënten, verslaafden, ex-gedetineerden. Wie is verantwoordelijk voor deze nazorg?

De gemeente heeft de regie over de nazorg. In het individuele trajectplan wordt vastgelegd welke instelling verantwoordelijk is voor de nazorg.

5.

De aandacht voor nazorg ontslaat ons niet van de plicht tot het organiseren van bemoeizorg aan het begin van de keten waar mensen ontsporen, de familie in problemen komt, de buurt op tilt slaat en waar mensen verkommeren en verloederen. Dan is een goede crisisopvang van levensbelang. Deze crisisopvang blijft in het plan van aanpak overigens onderbelicht.

Het plan is gericht op de hele keten (inclusief crisisopvang) en begint bij het toeleiden naar de zorg. Het gaat dan ook om het opsporen van mensen die de zorg mijden, om hen weer in de zorg te krijgen. Dus ook om de door het CDA genoemde groepen die zich voor in de keten bewegen. Op deze manier willen we de verkommering en verloedering en daarmee ook de overlast in de buurt bestrijden.

6.

Bij het helpen van daklozen aan een dak boven hun hoofd is een belangrijke taak weggelegd voor de woningcorporaties. Deze taak hebben zij ook bij de nazorg van (ex-)verslaafden en psychiatrische patiënten die kunnen doorstromen naar zelfstandige woonruimte. Toch komt het nog veel te veel voor dat deze mensen op straat belanden. Er missen treden tussen het eigen huis en het leven op straat. Er is behoefte aan laagdrempelige opvang in het “souterrain van de woningmarkt”. Het moet steeds helder zijn voor wie welke opvang is bedoeld en aan welke eisen deze opvang moet voldoen. Woonruimte voor mensen met “rare leefwijzen” die zorgen voor extreme burenoverlast ziet er anders uit dan woonruimte voor (ex-)verslaafden of psychiatrische patiënten die voortdurende woonbegeleiding nodig hebben. Er is voor deze laatste groep vooral behoefte aan voorzieningen tussen begeleid wonen en zelfstandig wonen in. De Stichting Huisjes heeft een mooi plan bedacht voor huisjes voor psychiatrische patiënten. Het gaat om een soort aanleunwoningen voor mensen die niet zonder begeleiding zelfstandig kunnen wonen. Wat vindt de staatssecretaris van VWS van dit plan? Komt daar ook geld vanuit de AWBZ voor beschikbaar of zijn woningcorporaties daarop aanspreekbaar?

Ik sta sympathiek tegenover het initiatief van de Stichting Huisjes. Echter, het initiatief heeft meer betrekking op cliënten met vooral psychiatrische problemen, die volgens de initiatiefnemers gebaat zijn bij permanente huisvesting in de nabijheid van een psychiatrische instelling die niet gelegen is in een grotere gemeente.

Bij de realisatie van gelijksoortige initiatieven kan een instelling samen werken met een woningcorporatie. De huisvesting van deze groep valt onder de doelgroep van corporaties.

In een dergelijke samenwerkingsconstructie van een zorginstelling met een woningcorporatie is de corporatie aanspreekbaar voor de wooncomponent. Uiteraard betaalt de cliënt dan ook huur aan de corporatie.

AWBZ-financiering is vanzelfsprekend alleen aan de orde als het gaat om cliënten die geïndiceerd zijn voor tenminste één van de AWBZ-functies.

7.

De leden van de CDA-fractie vinden dat bij de woon- en zorgvoorzieningen voor de verschillende groepen daklozen voldoende aandacht moet zijn voor de overlast die dat voor omwonende burgers met zich meebrengt. Zij hebben daar vorig jaar in een notitie Drugsoverlast voorzieningen verslaafd reeds aandacht voor gevraagd. Kernpunt is dat er geen gangbare omgangsregels zijn voor dit soort voorzieningen en elke gemeente bezig is opnieuw het eigen wiel uit te vinden. Graag een reactie van de minister van VROM, hoe kan worden bevorderd dat buurtbewoners serieus worden genomen bij de spreiding van dit soort voorzieningen in de gemeente en welke mogelijkheden de VROM-regelgeving biedt om daarop in te spelen.

Er zijn voldoende mogelijkheden in de regelgeving om buurtbewoners te betrekken bij de keuze van de locatie van voorzieningen voor daklozen. Wanneer het gaat om een bestemmingswijziging zijn de zienswijze-procedures uit de Wet Ruimtelijke Ordening van toepassing. Wanneer de bestemming overeenkomt met het bestemmingsplan, zijn er inspraakmogelijkheden in het kader van de lokale democratie.

Met de minister van VROM hecht ik, evenals de leden van de Tweede Kamer, zeer aan betrokkenheid van bewoners en het voorkomen van overlast voor omwonenden. Echter, gemeenten en instellingen bevinden zich in een dilemma wanneer het gaat om het betrekken van buurtbewoners bij het bepalen van nieuwe locaties voor daklozenvoorzieningen. Enerzijds maakt het NIMBY-effect dat omwonenden vaak tegen zijn wanneer een dergelijke voorziening in hun omgeving is gepland. Anderzijds vraagt het algemeen belang om voldoende locaties voor daklozenvoorzieningen, omdat daklozen overlast veroorzaken wanneer er geen voorzieningen voor ze zijn. Een manier om het NIMBY-effect te voorkomen, is om voorzieningen voor dak- en thuislozen meteen in te plannen bij het ontwerp van nieuwe wijken. Echter het is onontkoombaar dat er ook een deel van de locaties in bestaand bebouwd gebied moet komen. Op lokaal niveau moeten bewoners goed worden voorgelicht en ervan overtuigd worden dat op de lange termijn iedereen gebaat is bij een structurele aanpak van de maatschappelijke opvang. De werkwijze zoals die de laatste jaren in Utrecht is gehanteerd (veel overleg, maar wel doorzetten), is op dit punt succesvol. Ook helpt het als de cliënten van deze voorzieningen voor hun omgeving zichtbare tegenprestaties leveren, zoals het schoonhouden van de buurt.

Om te voorkomen dat elke gemeente het wiel opnieuw moet uitvinden, is het delen van kennis over projecten en werkwijzen die werken van belang. De staatssecretaris van VWS en de minister van VROM hebben daarom een prijsvraag uitgeschreven, de Zilveren Woonladder, voor het beste initiatief in het souterrain van de woningmarkt. Het thema van deze prijsvraag is dit jaar 'draagvlak van omwonenden'.

8.

Een groep daklozen waar nog te weinig aandacht voor bestaat, zijn de zwerfjongeren. De extra aandacht voor deze groep en de extra beschikbare financiële middelen hebben nog tot weinig zichtbare resultaten geleid. Het begint er al mee dat we niets weten hoeveel zwerfjongeren er zijn en hoeveel extra opvangplaatsen nodig zijn. Wanneer wordt de registratie hieromtrent verbeterd?

De Bureaus Jeugdzorg registreren de leefsituatie van hun cliënten. De gegevens zijn momenteel nog vrij onvolledig en onbetrouwbaar. Mede naar aanleiding van de aanbeveling van de Jeugdzorgbrigade wordt de beleidsinformatie op een aantal punten verminderd en vereenvoudigd. Zo wordt het aantal

tabellen verminderd en vindt aanpassing van definities plaats. De betrouwbaarheid van de gegevens zal hierdoor verbeteren.

Daarnaast lopen er trajecten om de aanlevering van de informatie te verbeteren. Door de invoering van het Burger Service Nummer (BSN) in de jeugdzorg wordt de informatiehuishouding eenvoudiger en betrouwbaarder. Ook wordt bekeken in hoeverre (de systeemarchitectuur van) het Informatiesysteem Jeugdzorg (IJ) nog toereikend is om op een effectieve en efficiënte wijze informatie te kunnen registreren.

Betrouwbare gegevens uit de Monitor Maatschappelijke Opvang zijn op zijn vroegst in 2007 beschikbaar.

9.

Genoemde leden hebben vernomen dat instellingen de uitstroomcijfers proberen op te poetsen door jongeren om het half jaar te laten verkassen. Is de staatssecretaris van VWS hiervan op de hoogte en deelt zij de opvatting dat dit een onwenselijke situatie is? Juist voor jongeren is het wenselijk dat zij een vertrouwensband met hun begeleiders opbouwen en hun eigen stek behouden.

Ik ben hier niet van op de hoogte. Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om op een adequate wijze zicht te houden op de kwaliteit en de effectiviteit van de opvang van zwerfjongeren. Het om het half jaar laten verkassen van jongeren enkel om de uitstroomcijfers te vergroten past daar niet binnen en ik deel de opvatting dat dit geen wenselijke situatie is.

10.

Het leeftijdscriterium blijkt daarbij een barrière. Jongeren verlaten de opvang van 18 jaar of 23 jaar en kunnen vervolgens nergens heen. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om te stimuleren dat ook voor deze jongeren nazorg van de grond komt?

Toepassing van de persoonsgerichte aanpak uit het Plan biedt de mogelijkheid om ook voor deze jongeren een trajectplan op te stellen met persoonlijke doelen op de terreinen wonen, zorg, inkomen en dagbesteding. Zwerfjongeren maken deel uit van de doelgroep van het Plan. Het is mijn streven dat uiterlijk in 2008 alle centrumgemeenten een dergelijk plan hebben.

11.

De leden van de CDA-fractie willen een aantal specifieke kanttekeningen plaatsen bij het plan van aanpak maatschappelijke opvang. Deze leden hechten met name waarde aan de modelprocedure aansluiting nazorg uit detentie. Zij zijn benieuwd in hoeverre deze procedure in de praktijk al wordt nagevolgd.

De samenwerking tussen Justitie en de G4 zoals die in de modelprocedure 'Aansluiting nazorg bij ontslag uit detentie' wordt voorgestaan, krijgt in de praktijk steeds meer vorm en inhoud. Zo zijn alle 183 medewerkers maatschappelijke dienstverlening (MMD-ers) inmiddels aangesteld binnen de penitentiaire inrichtingen en hebben de G4 een coördinatiepunt ingericht.

In nauwe samenwerking tussen de MMD-ers en de contactpersonen van de G4 wordt de modelprocedure momenteel in praktijk gebracht.

12.

Ook zijn zij ingenomen met de Richtingwijzer hantering BOPZ. Deze leden bepleiten al lange tijd voor het beter benutten van de BOPZ voor ernstig verslaafden. Is ook deze landelijke richtlijn al in gebruik genomen?

Op 20 november 2006 organiseren de G4 en de ministeries van VWS en Justitie een congres met ondermeer als doel te komen tot een consensus over de richtlijn ernstige verslaving (ontwikkeld door de gemeente Rotterdam). Als er consensus bereikt wordt, kan de richtlijn landelijk toegepast

worden.

13.

Al eerder is gewezen op de behoefte aan BOPZ-voorzieningen van duurzaam verblijf. Zij zijn verheugd dat deze er nu komen. Wel vragen zij genoemde leden om wat voor voorziening het nu precies gaat. Staat in deze intramurale BOPZ-voorziening de behandeling centraal of gaat het vooral om het bieden van zorg aan ernstige verslaafden? Het staat buiten kijf dat in een voorziening voor duurzaam verblijf geen sprake kan zijn van langdurige heroïneverstrekking.

Duurzaam verblijf is bedoeld voor personen die lijden aan langdurige drugsverslaving en ernstige psychiatrische stoornissen, al dan niet in combinatie met lichamelijke verwaarlozing. Personen zijn met machtiging opgenomen krachtens de Bopz. De behandeling bestaat uit goede medische zorg, met medicatie indien nodig (geen heroïneverstrekking). Daarnaast zal er een aanbod voor zinvolle dagbesteding zijn.

Voor de meeste mensen uit deze doelgroep is een zelfstandig leven niet (meer) weggelegd. De voorziening voor duurzaam verblijf biedt daarom beschermd wonen, zowel in groepen als individueel, in een humane omgeving. Wanneer er patiënten zijn die zodanig herstellen dat terugkeer naar een zelfstandig leven wel mogelijk is, blijft die weg natuurlijk open. De cliënt wordt dan desgewenst teruggeleid naar de gemeente van herkomst. De gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Midden-Drenthe maken hierover werkafspraken.

14.

De leden van de CDA-fractie vragen of de persoonsgerichte trajectaanpak voldoende rekening houdt met de verschillende categorieën daklozen. Heel belangrijk is dat de trajectplannen simpel en realistisch zijn en dat niet teveel geld blijft hangen in de bureaucratie.

De persoonsgerichte aanpak gaat uit van individueel maatwerk en dus dat rekening gehouden wordt met de verschillende categorieën daklozen. Het werken met trajectplannen moet juist bureaucratische obstakels uit de weg ruimen wanneer die een effectieve aanpak frustreren.

15.

Genoemde leden vinden het een nadeel dat het plan van aanpak alleen is bedoeld voor de vier grote steden. Centrumgemeenten kampen met relatief minstens zo grote problemen als de grote vier steden. Waarom komt er dan alleen extra geld uit de AWBZ vrij voor daklozen uit de vier grote steden? Een dakloze uit Apeldoorn heeft toch evenveel recht op AWBZ-zorg als een dakloze Amsterdamer? Deze leden willen graag een nadere uitwerking hoe het plan van de G4 uit de AWBZ wordt bekostigd en hoe wordt gewaarborgd dat daklozen in andere centrumgemeenten voor vergelijkbare voorzieningen in aanmerking kunnen komen.

Het is onjuist dat alleen de G4 een dergelijk Plan mogen opstellen. Ik heb alle centrumgemeenten uitgenodigd om ook een Plan op te stellen. Samen met de VNG ondersteun ik de gemeenten in de voorbereiding daarvan. Ik hoop dat uiterlijk op 1 april 2008 alle centrumgemeenten een dergelijk plan hebben. Voor deze gemeenten gelden in beginsel dezelfde financiële uitgangspunten als voor de G4.

Voor de financiering van het AWBZ-deel van het Plan heb ik geoormerkt de contracteerruimte van de zorgkantoren in de G4 verhoogd. De extra middelen mogen dus alleen aangewend worden voor de financiering van het Plan.

16.

De leden van de CDA-fractie hebben begrepen dat er een relatie bestaat tussen dit plan en de verdeling van de bestaande uitkering maatschappelijke opvang/verslavingszorg. Er wordt gesleuteld aan de verdeelsleutel. Wij krijgen verontrustende berichten dat de centrumgemeenten miljoenen moeten inleveren ten bate van de vier grote steden. Is dat waar en hoe staat het nu met de herijking

van de verdeelsleutel? We horen daar verschillende geluiden over, variërend van uitstel tot 1 januari 2008 tot het doorhakken van de knoop begin oktober. Ook zou het Rijk de toegezegde verplichtingen richting de grote vier niet willen nakomen en er zou een "gat" van 25 miljoen euro zijn. Graag horen deze leden van de staatssecretaris van VWS wat de stand van zaken is rond de verdeelsleutel en waar de grote vier alsook de andere centrumgemeenten dientengevolge op mogen rekenen.

De afspraak om te kijken naar de verdeelsleutel maatschappelijke opvang komt uit het beleidskader GSB III ("Samenwerken aan een sterke stad") uit 2004. Dat was dus al voordat er sprake was van het Plan.

Een advies van de Raad van de Financiële Verhoudingen in 2005 over de verdeelsleutel bood geen oplossing. Uiteindelijk heb ik op 8 juni 2006 met alle centrumgemeenten afspraken gemaakt over een onderzoek om te komen tot een gerechtvaardigde verdeling. Ook heb ik met ze afgesproken dat er vóór 1 mei 2007 een besluit valt. Een eventuele nieuwe sleutel treedt niet eerder in werking dan in 2008.

17.

Tot slot maken deze leden zich zorgen over de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang. Het kabinet vindt dat de laagdrempelige opvang wel landelijk toegankelijk zijn en gemeenten mogen voorzieningen voor langdurige opvang alleen voor eigen inwoners reserveren. Genoemde leden vinden de scheidslijn onduidelijk en vragen hoe het in de praktijk wordt gehandhaafd? Hoe is te voorkomen dat daklozen worden weggestuurd?

De landelijke toegankelijkheid van opvangvoorzieningen heeft alleen betrekking op voorzieningen die uit Wmo-gelden (de specifieke uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang) betaald worden. Het gaat dan om tijdelijke opvang (laagdrempelige dag- en nachtopvang en crisisopvang). Zo staat dat ook in de wet.

Op beleidsinhoudelijke gronden vind ik het realistisch om bij langduriger opvang van daklozen in principe wel uit te gaan van regionale binding. Ik ben in overleg met de VNG en de Federatie Opvang om te bezien of er een landelijke code voor gemeenten en instellingen kan worden opgesteld.

18.

Het blijkt dat vooral gedetineerden moeite hebben om zich in een gemeente te vestigen nadat zij uit de penitentiaire inrichting zijn ontslagen. Deze leden snappen niet waarom het kabinet zich er niet voor wil inspannen dat gemeenten plaatsen inkopen bij instellingen zoals Exodus, Door en Ontmoeting, die jarenlange ervaring hebben met het bieden van goede begeleiding en opvang aan ex-gedetineerden. Is de staatssecretaris bereid de landelijke functie voor deze categorale opvang zelf te waarborgen of kunnen ook deze instellingen erkend worden voor AWBZ-functies?

De MMD-ers die binnen de penitentiaire inrichtingen werkzaam zijn, zijn belast met een systematische screening van de gedetineerden op de primaire aandachtsgebieden (identiteitsbewijs, huisvesting, zorg en inkomen). Als zij vaststellen dat – al dan niet dak- en thuisloze - gedetineerden zich in een andere woonplaats willen vestigen, zoeken zij contact met zowel de gemeente van herkomst als de gemeente van vestiging om zaken op elkaar af te stemmen en mogelijkheden van terugkeer te onderzoeken. Het blijkt dat de meeste gedetineerden, ook de dak- en thuisloze, terugkeren naar de gemeente van herkomst.

Ten behoeve van de modelprocedure Aansluiting nazorg (opgenomen in het Plan) hebben Justitie en de G4 een domicilieregeling opgesteld waarin is afgesproken dat niemand tussen wal en schip mag vallen. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor het aanbieden van woonruimte aan ex-gedetineerden wanneer als vrij burger beroep doen op gemeentelijke (onderdak)voorzieningen. Waar het gaat om tijdelijke opvang van ex-gedetineerden biedt de Wmo de basis. Zij kunnen terecht bij de door gemeenten bekostigde voorzieningen voor tijdelijke opvang. De landelijke toegankelijkheid van deze voorzieningen voor tijdelijke opvang geldt ook voor deze groep. Gemeenten hebben een

eigen verantwoordelijkheid om afhankelijk van de lokale situatie na te gaan welk aanbod zij voor ex-gedetineerden willen opzetten. Dus ook of zij voor de nazorg Exodus, Door of Ontmoeting willen inschakelen of niet.

Daarnaast is het voor deze instellingen mogelijk een beroep te doen op de AWBZ-functies indien aan de daarvoor benodigde voorwaarden is voldaan. Het Drentse Exodushuis is toegelaten tot de AWBZ voor de functies ondersteunende en activerende begeleiding.

Gelet op bovenstaande zijn er naar mijn mening voldoende voorwaarden gecreëerd voor een goede begeleiding, opvang en nazorg voor ex-gedetineerden.

19.

De leden van de PvdA-fractie vinden het winst dat het schriftelijk overleg wordt gevoerd met de verantwoordelijken voor de huisvesting en de begeleiding en hulpverlening. Er is deze leden veel aan gelegen deze verbinding duurzaam te verankeren. Om de verkokering in de uitvoering definitief te doorbreken, moeten zowel de Kamer als het kabinet het goede voorbeeld geven.

Genoemde leden zijn verheugd dat het concept van de "woonladder" definitief in het beleid van het kabinet is omarmd. Er worden concrete stappen in de goede richting gezet. Het lijkt erop dat het huisvesten en begeleiden op de onderkant van de woonladder eindelijk de structurele aanpak krijgt die het verdient. De huisvesting van bijzonder kwetsbare groepen komt eindelijk uit de projectmatige sfeer. Het plan van aanpak en de instrumenten die in nauw overleg met de G4 en de uitvoerders tot stand worden gebracht ogen doelmatig en praktisch. Alle lof daarvoor aan de betrokken wethouders van de G4.

Deze leden willen wel pleiten voor een nog steviger inzet op preventie. Er moet een protocol voor uitzetten komen. Nog steeds worden zo'n 8000 huishoudens per jaar op straat gezet. Zo blijft het dweilen met de kraan open. Zijn er geen sancties nodig voor verhuurders die uitzetten naar straat in plaats van naar de opvang, conform het idee van de woonladder? Waarom wordt er geen volgsysteem opgezet voor huishoudens die worden uitgezet? Deelt u de opvatting dat het aantal uitzettingen geminimaliseerd moet worden en op welke wijze gaat u dat bereiken?

De minister van VROM en ik delen de opvatting dat het aantal uithuiszettingen geminimaliseerd moet worden. In het Plan is dan ook wel degelijk aandacht voor preventie. Het gevraagde protocol ter voorkoming van huisuitzetting als gevolg van huurschuld of overlast is daarin opgenomen. De ervaring zal moeten uitwijzen of dit protocol afdoende is of dat aanvullende maatregelen nodig zijn. In theorie kunnen wij ons vinden in de door u voorgestelde sluitende benadering. Daar zal ook ongetwijfeld een stimulerende werking voor het vullen van de onderste treden vanuit gaan. Echter wij realiseren ons dat 'lagere treden' niet in alle gevallen beschikbaar zijn. Het lijkt ons dat in de prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties dit soort zaken dan ook opgenomen moeten worden: zowel het totstandkomen van voorzieningen in de onderste treden als het beleid met betrekking tot uithuiszetting.

Vooralsnog zijn wij geen voorstander van sancties voor verhuurders die uitzetten naar de straat. Immers een huurder die volhoudt in het niet voldoen aan de huurplicht, wordt te zijner tijd uitgezet. Volledige uitsluiting van uithuiszettingen kan dan ook niet worden gegarandeerd. Wel kunnen alle partijen samenwerken om uithuiszettingen zo veel mogelijk te voorkomen. Allereerst treft dit de corporatie (of een andere verhuurder) die zo snel mogelijk bij huurachterstand maatregelen moet treffen. Vervolgens kan dezelfde corporatie een rol spelen in het aanbieden van een woonvoorziening die minder geld kost. Nauwe samenwerking met de kredietbanken om schulden zo snel mogelijk aan te pakken hoort hier ook bij. Tot slot kan er zorg en hulpverlening nodig zijn, waarmee de integrale aanpak volledig wordt.

Overigens is ons bekend dat veel corporaties al het nodige doen aan het voorkomen van uithuiszettingen, onder meer met het zogenoemde tweede-kans-beleid.

20.

De leden van de PvdA-fractie maken zich zorgen over de rol van het nieuwe instrument duurzaam verblijf. De aanpak van meervoudige diagnoses is inderdaad een zaak van lange adem en van

samenwerkende specialismen. Deelt u de zorg dat een landelijke ligging van een dergelijke instelling herstel van familiecontacten bemoeilijkt, die juist zo belangrijk zijn om een geslaagde resocialisatie mogelijk te maken? Wat gaat u doen om het doel van reïntegratie te verankeren voor een doelgroep waarbij dat een kwestie van lange adem zal zijn?

Duurzaam verblijf is bedoeld voor personen die lijden aan langdurige drugsverslaving en ernstige psychiatrische stoornissen, al dan niet in combinatie met lichamelijke verwaarlozing. Personen zijn met machtiging opgenomen krachtens de Bopz.

Voor de meeste mensen uit deze doelgroep is een zelfstandig leven niet (meer) weggelegd. De voorziening voor duurzaam verblijf biedt daarom beschermd wonen, zowel in groepen als individueel, in een humane omgeving. Wanneer er patiënten zijn die zodanig herstellen dat terugkeer naar een zelfstandig leven wel mogelijk is, blijft die weg natuurlijk open. De cliënt wordt dan desgewenst teruggeleid naar de gemeente van herkomst. De gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Midden-Drenthe maken hierover werkafspraken.

GGZ Drenthe heeft aangegeven dat indien voor een patiënt herstel van familierelaties mogelijk is, zich hiervoor in te zullen spannen. Overigens komen niet alle Amsterdamse en Rotterdamse patiënten en hun familie van oorsprong uit de Randstad. De landelijke ligging hoeft het contact daarom niet altijd moeilijker te maken.

21.

Er is nog onvoldoende inzicht in de daadwerkelijke prestaties van de woningbouwcorporaties op het huisvesten van bijzondere doelgroepen. Vooral het inzicht in de kloof tussen "wat nodig is" en "wat er gedaan wordt" ontbreekt. Deelt het kabinet deze opvatting en wat gaat u hieraan doen?

Het is inderdaad niet helemaal duidelijk welke behoefte er precies is aan maatschappelijke opvang ('wat nodig is') en of corporaties daaraan in voldoende mate bijdragen ('wat er aan gedaan wordt'). Wel is er inzicht in hoeveel woningen voor bijzondere doelgroepen corporaties in bezit hebben alsmede eenheden voor bijzondere doelgroepen in speciale woongebouwen. Eind 2004 was dit respectievelijk 12.695 woningen en 61.890 eenheden voor bijzondere doelgroepen. Corporaties waren voornemens in 2005 ongeveer 900 woningen en 3.000 eenheden voor bijzondere doelgroepen toe te voegen. In 2006 zijn zij van plan ongeveer 800 woningen en 2.800 eenheden toe te voegen. Deze woningen zijn echter niet uitsluitend bedoeld voor dak- en thuislozen, maar ook voor andere bijzondere doelgroepen (soms wordt ook bedoeld speciaal aangepaste woningen voor gehandicapten).

Corporaties maken prestatieafspraken met gemeenten, ook over de opvang van dak- en thuislozen. Over 2005 zijn er 258 prestatieafspraken gemaakt tussen gemeenten en corporaties. Gesplitst naar G4, G27 en overig Nederland komt naar voren dat in 42% van de afspraken in de G4, in 48% van de afspraken in de G27 en 32% van de prestatieafspraken in overig Nederland afspraken zijn vastgelegd over de opvang van dak- en thuislozen. Het is aannemelijk dat vooral in de G4 en G27 dit thema in alle prestatieafspraken aandacht krijgt.

Het gaat echter niet alleen om de afspraken, het gaat erom dat de prestaties geleverd moeten worden. Het nieuwe arrangement tussen gemeente en corporaties, zoals beschreven in de beleidsbrief van 12 december 2005, moet ertoe leiden dat corporaties in overleg met gemeenten tot meer en betere prestaties komen, ook op het terrein van de maatschappelijke opvang. Overleg met stakeholders (waaronder instanties die betrokken zijn bij de maatschappelijke opvang) krijgen een grotere rol in het mede bepalen van te leveren prestaties. Het kabinet gaat ervan uit dat corporaties meer oog krijgen voor dit soort opvang waar dat noodzakelijk is.

Zie ook het antwoord op vraag 40.

22.

Deze leden pleiten voor een jaarlijks voortgangsoverleg maatschappelijke opvang met beide bewindspersonen. Daarin moeten vragen centraal staan zoals: Hoe staat het ervoor? Brengen we het aantal uitzettingen naar straat terug? Hoeveel mensen leven nog noodgedwongen op straat? Hoeveel ex-gedetineerden vallen nog tussen wal en schip? Heeft de voorgenomen aanpak van zwerfjongeren resultaat? Kortom: boeken we progressie, is de verkokering definitief doorbreken, et cetera. Dit zou ondersteund kunnen worden door een jaarlijkse voortgangsrapportage. Wat is de mening van het kabinet over dit voorstel?

Over het IBO-rapport 'De opvang verstoort' bestond al de afspraak dat het kabinet jaarlijks over de voortgang rapporteert in december. In deze rapportage zal ik ook de voortgang van de uitvoering van het Plan opnemen.

23.

Tot slot nog een aantal concrete punten: veel zwerfjongeren zijn steeds minder goed te traceren en te herkennen. Wordt dit probleem onderkend en wat is uw inzet om geen enkele jongere een zwerfend bestaan te laten leiden? Welke bewindspersoon is primair verantwoordelijk voor de opvang van zwerfjongeren?

De groep zwerfjongeren valt onder de verantwoordelijkheid van de jeugdzorg en de maatschappelijke opvang. Ik ben verantwoordelijk voor het instandhouden van het systeem op basis waarvan provincies en gemeenten opvang en hulpverlening kunnen organiseren. Ik stimuleer via verschillende kanalen de aandacht voor deze groep bij provincies en gemeenten, onder andere via onderzoek. Ook investeer ik in de informatievoorziening in de Jeugdzorg en de Maatschappelijke Opvang. Daarnaast zijn de zwerfjongeren onderdeel van het Plan.

Zie verder de antwoorden op de vragen 10 en 43.

24.

In Twente is het project Exodus beëindigd: gemeenten konden geen huisvesting realiseren voor ex-gedetineerden. De huisvesting stuitte op te veel weerstand. Kan worden toegelicht hoe dergelijke patronen doorbroken kunnen worden en welke verantwoordelijkheid het kabinet daarbij ziet weggelegd voor zichzelf?

Zie het antwoord op vraag 7.

25.

Het kabinet geeft aan geen behoefte te zien in een specifiek project gericht op gedetineerden. Vindt u het project van het Leger des Heils in Veenhuizen met het zogeheten Prison Gate Office geen geweldig mooi voorbeeld van laagdrempelige en succesvolle zorg? Wat wilt u doen om een dergelijke hulpverlening ook op ander plekken beschikbaar te maken?

Initiatieven als het Prisonsgate Office van het Leger des Heils ondersteunen gemeenten door te voorzien in de behoefte aan (doorgeleiding naar) onderdakvoorzieningen voor de zogeheten 'onderkant van de woonladder'. Daar de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie reikt tot het realiseren van een naadloze overdracht, en niet tot de nazorg zelf, is het niet aan de minister om te voorzien in Prisonsgate Offices bij andere penitentiaire inrichtingen. Uiteraard zijn de MMD-ers vanuit de detentiesituatie graag bereid tot samenwerking om dergelijke initiatieven tot een succes te maken.

26.

Wat gaat u verder doen aan het onderbreken van succesvolle hulptrajecten doordat mensen kortdurend worden opgepakt om een vervangende gevangenisstraf uit te zitten voor oude

openstaande boetes? Hier wordt hulpverlening teniet gedaan, is er geen betere afstemming mogelijk tussen hulpverlening en politie waardoor eerst alle straffen worden vereffend en vervolgens met een schone lei aan de hulpverlening wordt begonnen?

De minister van Justitie onderkent dit knelpunt. Voor veelplegers die in een Inrichting voor Stelselmatige Daders worden geplaatst is in dit kader reeds een specifieke beleidslijn ontwikkeld, inhoudende:

- strafrechtelijke boetes, ontnemingsmaatregelen en administratieve sancties worden op basis van de Wet Mulder opgeschort tot twee jaar na datum beëindiging ISD-maatregel (maatregel tot plaatsing in een instelling voor stelselmatige daders);
- als een persoon binnen die termijn niet opnieuw een misdrijf pleegt waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, worden de sancties ter verjaring opgelegd danwel buiten invordering gesteld;
- schadevergoedingen vallen hier buiten. Slachtoffers dienen de toegekende schadevergoeding te ontvangen;
- betaling van schadevergoeding geschiedt vaak in de vorm van een betalingsregeling, afgestemd op draagkracht van de veelpleger.

Voor de overige gedetineerden met een schuldenproblematiek biedt naar verwachting het convenant dat door het Centraal Justitieel Incassobureau en de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet wordt opgesteld, een oplossing. Dit heeft tot doel mensen in een problematische schuldsituatie (eventueel door vorderingen van het Centraal Justitieel Incassobureau) in staat te stellen via een minnelijke regeling, door het treffen van schuldregelingen een oplossing te bereiken. Als een dergelijke regeling is getroffen, neemt het Centraal Justitieel Incassobureau geen incassomaatregelen meer. Na afloop van de schuldregeling wordt de restantvordering geïnd. Bovendien wordt in het voorstel voor herziening van de Wet schuldsanering natuurlijke personen dat thans ter behandeling bij uw Kamer ligt, een zogenoemde gedwongen schuldregeling geïntroduceerd. Daarmee kan de rechter in de toekomst onredelijk weigerende schuldeisers (eventueel ook het Centraal Justitieel Incassobureau) dwingen om alsnog mee te werken aan een buitengerechtelijke/ minnelijke schuldregeling.

27.

Hoe kan worden voorkomen dat daklozen naar hun "eigen" gemeente worden verwezen en daardoor van het kastje naar de muur worden gestuurd? Waarom is niet gekozen voor een recht op opvang waarna later wordt bekeken of opvang elders meer in de rede ligt?

Zoals ik eerder aangaf (vraag 18) zoeken MMD-ers contact met zowel gemeente van herkomst als gemeente van vestiging teneinde zaken op elkaar af te stemmen en mogelijkheden te onderzoeken wanneer zij vaststellen dat, – al dan niet dak- en thuisloze - gedetineerden zich in een andere woonplaats willen vestigen .

Overigens blijkt dat de meeste gedetineerden, ook de dak- en thuisloze, terugkeren naar de gemeente van herkomst. In het Plan wordt beoogd een sluitende aanpak te realiseren met betrekking tot dak- en thuisloze gedetineerden. Deze aanpak krijgt vorm en inhoud doordat voor ieder individu een trajectplan wordt opgesteld waarin de persoonlijke doelen zijn opgenomen op de terreinen wonen, zorg, inkomen en dagbesteding. Met de modelprocedure aansluiting nazorg bij ontslag uit detentie is in een domicilieregeling voorzien. Aandachtspunt van de overdracht is ondermeer de huisvestingssituatie van de gedetineerde. Met de G4 is afgesproken dat zij de benodigde inspanningen verrichten om ervoor te zorgen dat de gedetineerde die de penitentiaire inrichting verlaat over onderdak kan beschikken. De verwachting is dat de aansluiting op voorzieningen hiermee beter gerealiseerd wordt, waardoor de kans op recidive afneemt.

28.

De leden van de PvdA-fractie willen de mogelijkheid graag aangrijpen om nog een keer aandacht te vragen voor de oplossing die Stichting Huisjes ontwikkelt voor hun groep "gekken". De ontmanteling

van grote instellingen heeft veel schizofrene mensen richting de stad gedreven, in deze hectische omgeving kunnen zij zich te vaak niet staande houden. Daarom ontwikkelen zij op de terreinen van oude instellingen vrijstaande "huisjes" voor deze mensen waar zij een passende woning vinden. Op welke wijze kunt u deze stichting steunen bij hun goede werk.

Zie het antwoord op vraag 6.

29.

Verder vragen genoemde leden speciale aandacht voor het terrein van Sancta Maria in Noordwijk, dat ooit door de rooms-katholieke kerk ter beschikking is gesteld om gebruikt te worden voor het opvangen en behandelen van psychiatrisch patiënten. Naar is gebleken gaat dit terrein gebruikt worden voor commerciële woningbouw. Wilt u kijken of u bij kunt dragen aan het blijvende gebruik van dit terrein door de doelgroep waar het ooit voor bedoeld was, bijvoorbeeld door er speciale huisvesting te realiseren?

Het terrein van Sancta Maria is in het bezit van GGZ Rivierduinen te Oegstgeest. Dit is een private rechtspersoon. Indien deze instelling geen gebruik meer heeft voor een terrein of delen daarvan, dan kan dat worden afgestoten aan belangstellende instellingen in de gezondheidszorg of aan derden. Binnen de huidige wet en regelgeving is de instelling daar niet zondermeer vrij om hierin te handelen. Het College sanering zorginstelling begeleidt de instelling in het proces tot afstoot van de grond. Ik heb geen bevoegdheid hierin op te treden. Overigens heeft mijn ministerie de instelling wel gepolst voor dit initiatief met het verzoek hieraan aandacht te schenken.

30.

Hulpverleners hebben de volgende suggestie aan de hand gedaan: vrouwen en hun kinderen die slachtoffer zijn van geweld of bedreiging door bijvoorbeeld een ex-man kunnen niet eenvoudig in een andere regio worden gehuisvest, terwijl dat wel wenselijk is. Een ex uit Enschede zal immers niet zo snel naar Zeeland reizen om daar zijn gezin lastig te vallen. Het is voor de begeleiders echter heel lastig om voor die vrouwen ergens in Nederland een woning te krijgen. Woningbouwverenigingen mogen veelal slechts verhuren aan inwoners van de eigen gemeente. Slachtoffers komen op die manier op wachtlijsten van soms wel 4 of 5 jaar. Die tijd hebben slachtoffers niet. In de particuliere huursector zijn de woningen veel te duur of het zijn "achterafkamertjes". Een eenvoudige databank waar begeleiders van slachtoffers van huiselijk geweld zich kunnen melden met hun cliënten zou dit kunnen oplossen. Op die manier wordt duidelijk waar plaats is of waar de mogelijkheid bestaat van woning te ruilen. Dit kan ook bij dreigend huiselijk geweld een oplossing zijn! Wat is de reactie van het kabinet op dit voorstel? Het is praktisch en snel te realiseren met behulp van Aedes, de koepel van woningbouwcorporaties.

Gemeenten kunnen op grond van de Huisvestingswet (art 13c lid d) vrouwen en kinderen in bovengeschetste situatie de toegang tot hun woningmarkt niet weigeren. Bovendien is in het algemeen in de gemeentelijke huisvestingsverordening opgenomen dat mensen in deze situatie urgentie hebben bij de toewijzing van een woning. Woningbouwcorporaties dienen conform de plaatselijke verordening woningen toe te wijzen, waarbij deze mensen dus voorrang dienen te krijgen, ook wanneer ze uit een andere regio afkomstig zijn.

Omdat ondanks bovenstaande regelingen niet altijd onmiddellijk een woning beschikbaar kan worden gesteld, en dit zeker in geval van gezinnen wel wenselijk is, is het idee van een databank ten behoeve van woningruil sympathiek. Voor de realisatie van een dergelijk systeem is behalve de medewerking van corporaties ook de medewerking van de gemeenten nodig. De minister van VROM wil, indien nodig, bijdragen aan het opzetten van een dergelijk systeem, maar het is aan gemeenten en woningcorporaties zelf om een dergelijk systeem op te zetten en operationeel te houden. De minister van VROM zal dit meenemen in het overleg met VNG en Aedes.

31.

Wat vindt het kabinet van het idee om ook bij de prestatieafspraken over nieuwbouw en herstructurering bijzondere woonvormen mee te nemen? Dat voorkomt Nimby-effecten (Not in my backyard) en straalt uit dat de huisvesting van bijzondere doelgroepen er gewoon bij hoort.

Een deel van het probleem van de weerstand kan ondervangen worden met het door u geopperde voorstel. In de praktijk gebeurt dit ook wel. Zie verder het antwoord op vraag 7.

32.

Er is nog veel onduidelijkheid over de verdeelsleutel. Wat is de laatste stand van zaken. Kan het kabinet de zorgen van de G4 en de G27 wegnemen? Wat vindt het kabinet van het voorstel het geld via een egalisatiefonds te verdelen en daar heen te laten vloeien waar de beste projecten en voorstellen van de grond komen?

Het onderzoek naar verdeelsleutel heeft tot doel te komen tot een rechtvaardige verdeling van het bestaande budget, die aansluit bij de relevante structuurkenmerken van de regio's en alle regio's in staat stelt om, globaal gesproken, een zelfde voorzieningenniveau voor maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid tot stand te brengen. Een fonds voor de beste projecten en voorstellen past daar niet in.

Zie voor de stand van zaken het antwoord op vraag 16.

33.

De leden van de VVD-fractie hebben met veel belangstelling kennis genomen van de initiatieven die zijn genomen in en de rapporten die zijn verschenen over de maatschappelijke opvang. Bij de behandeling van de VROM begroting 2005 hebben deze leden op het punt van maatschappelijke opvang via een aantal moties problemen in de opvang aan de kaak gesteld. Genoemde leden zien lokaal goede projecten starten en zien tevens dat er her en der betere ketenaanpak ontstaat. Zij zijn echter ook van mening dat de maatschappelijke opvang beleidsmatig beter moet worden gecoördineerd tussen de verschillende departementen. De ministeries van VWS en VROM hebben hierin de belangrijkste taak, maar ook ministeries als Financiën, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Justitie dienen hierbij betrokken te worden. Momenteel is er, ondanks de goede initiatieven, nog een te grote versnippering van geld en aandacht. Een gezamenlijke aanpak begint in Den Haag. Daar moeten de departementen integraal samenwerken en de Kamer het beleid hiervoor vaststellen.

Ik deel de noodzaak van een gezamenlijke aanpak. Die aanpak heeft geleid tot het Plan waaraan alle genoemde departementen bijgedragen hebben.

Dat gold ook voor het kabinetsstandpunt op het IBO-rapport 'De opvang verstopt'. Daarover verschijnt jaarlijks in december een interdepartementale voortgangsrapportage.

34.

De leden van deze fractie constateren dat verslaafden vaak vele dossiers hebben bij vele verschillende instellingen. Er dienen afspraken te worden gemaakt met betrokken instellingen zoals de afdeling sociale zaken van de gemeente. Ook de wijkambtenaar, die weliswaar bij een andere afdeling van de gemeente werkt heeft een cliëntdossier aangelegd. Daarnaast krijgen cliënten, omdat ze ooit eens op een verkeerde manier aan geld geprobeerd hebben te komen, af en toe bezoek van de wijkagent samen met een collega van het Centraal Justitieel Incassobureau. Omdat cliënten in het algemeen niet echt ruim bij kas zitten, komt ook regelmatig de deurwaarder langs van de woningbouwcorporatie met het oog op het innen van achterstallige huur. Dit mislukt vaak, omdat cliënten ook nog een betalingsachterstand bij de Belastingdienst hebben. Daarnaast lopen cliënten dikwijls ook nog eens bij een Centrum voor Verslavingszorg of het Consultatiebureau Alcohol en Drugs. Al deze betrokkenen willen in principe de cliënt vanuit hun perspectief helpen. Wat de cliënt van de één moet doen, mag echter weer niet van de ander.

Ter illustratie een voor veel mensen herkenbaar praktijkvoorbeeld van een cliënt. De cliënt sprak: "Omdat ik lichamelijk niet zo gezond ben door mijn verslaving, had ik vorig najaar graag een grieprik willen hebben. Die kost 7 euro, maar volgens de zorgverzekeraar ben ik daarvoor nog niet oud genoeg. Dat had tot gevolg dat ik dit voorjaar een poos in het ziekenhuis op de intensive care heb gelegen. Ik kon me toen niet melden bij de Sociale Dienst en ik heb geen familie die dat even kon doorgeven. De Sociale Dienst heeft toen mijn uitkering gekort, waardoor mijn huurachterstand nog groter is geworden."

Juist de door deze leden beschreven problematiek is aanleiding geweest om als uitgangspunt van het Plan te kiezen voor een persoonsgerichte aanpak. Dat betekent dat de gemeente ervoor zorgdraagt dat iedere dakloze een trajectplan krijgt. Daarin staan de persoonlijke doelen op de terreinen wonen, zorg, inkomen en dagbesteding. Door de gemeente aan te stellen veldregisseurs zijn verantwoordelijk voor een sluitende samenwerking tussen instellingen en instanties die een rol vervullen in het trajectplan.

35.

De leden van de VVD-fractie constateren dat een specifiek knelpunt in de zorguitvoering, even afgezien van een toegesneden regelgeving, de cliëntgerichtheid vormt. Het overkoepelende probleem daarbij is niet een gebrek aan kennis ten behoeve van de begeleiding, maar het ontbreken van inzicht in het proces van begeleiding. Dan komt ook al snel de vraag naar voren of de ingezette middelen wel op de juiste plaats bij de juiste cliënt terecht komen? Met de inzet van "web enabled government" kan een effectieve controle op de inzet van financiële (Rijks)middelen gedaan worden. Op een efficiënte manier kan namelijk de output (het resultaat) van inzet van de gelden zichtbaar worden gemaakt en worden gecontroleerd of deze middelen aan de juiste daarvoor gestelde doelen werden uitgegeven. Deze leden hechten grote waarde aan een dergelijk integraal systeem van monitoring en controle waar verschillende departementen en andere belanghebbenden in het veld aan gekoppeld zijn. Is dit reeds beschikbaar? Zo ja, op welke wijze is dit beschikbaar en werken alle partners (provincies, gemeenten en instellingen) mee om dit te doen laten slagen? Zo neen, is het kabinet bereid hier op korte termijn werk van te maken? Genoemde leden zien graag op zeer korte termijn een aanvang gemaakt worden met een dergelijk systeem, waarbij het veld gebruik maakt van één en hetzelfde systeem en de cliënten uiteindelijk de grote winnaar zijn en goede op maat gesneden zorg zullen krijgen. De verschillende departementen dienen op dit punt écht door te pakken.

Ik deel uw mening dat het van belang is dat de ingezette middelen op de juiste plaats bij de juiste cliënt terecht komen. De output van het Plan en inzet van de gelden worden daarom ook zichtbaar gemaakt en gecontroleerd via een Bestuurlijke Monitor. In die bestuurlijke monitor zijn per concrete doelstelling indicatoren opgenomen. Daarnaast komt per indicator een kwalitatieve beschrijving beschikbaar van het gemeentelijke beleid. Dit vormt de gezamenlijke integrale rapportage van gemeenten. De integrale rapportage wordt elk half jaar door de gemeenten beschikbaar gesteld aan de Monitor Maatschappelijke Opvang (MMO). Zo nodig maken we dan een afspraak over aanpassing in werkwijze en in planning indien bijvoorbeeld blijkt dat de cliënt niet de juiste zorg krijgt. Daarnaast bewaakt een breed samengestelde voortgangsgroep (vertegenwoordigers van steden, departementen en het veld) de uitvoering van het Plan via een Voortgangsgroep Monitoring Uitvoering.

Ik ben bereid om te bekijken of een dergelijk systeem als 'web enabled government' in de toekomst wellicht ook een vorm kan zijn om de output en inzet van gelden binnen deze sector inzichtelijk te maken.

36.

De leden van de VVD-fractie hebben altijd veel aandacht gevraagd voor huiselijk geweld en de daarmee samenhangende problemen. Deze leden constateren dat er veel problemen zijn met vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld en in Blijf van mijn Lijf-huizen verblijven. Met name

op het vlak van de doorstroming naar reguliere huisvesting dienen verbeteringen te worden gerealiseerd. Het is wenselijk dat er een landelijk dekkend web-enabled systeem voor woningtoewijzing in het leven wordt geroepen voor woningcorporaties. Met dit systeem dienen vrouwen uit Blijf van mijn Lijf-huizen snel door te kunnen stromen naar reguliere huisvesting, elders in het land. Woningcorporaties dienen hiertoe continu enkele woningen beschikbaar te hebben voor deze doelgroep. Is de minister bereid dit systeem op te zetten?

Zie antwoord op vraag 30.

37.

Genoemde leden wensen een halfjaarlijkse voortgangsrapportage waarin de resultaten en plannen van de integraal samenwerkende departementen op het gebied van maatschappelijke opvang vermeld worden. Daaraan gekoppeld achten zij het wenselijk hierover halfjaarlijks een overleg in de Kamer te organiseren met de betrokken bewindspersonen.

Zie antwoord op vraag 22.

38.

De leden van de GroenLinks-fractie waarderen het dat er een plan van aanpak maatschappelijke opvang ligt. In het plan staan concrete doelen, concrete instrumenten met kans op concrete resultaten. Deze leden betreuen het wel dat kinderen en jongeren nagenoeg onzichtbaar zijn in de plannen. Ze lezen bijna niets over het schrijnend tekort aan opvang voor zwerfjongeren, over de gezinnen met huurschulden die op straat worden gezet of over kinderen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Sterker nog deze leden verwijten dit kabinet voor die laatste groep bewust de ogen te sluiten.

Zwerfjongeren maken ook onderdeel uit van het Plan. Dat heeft in Amsterdam in 2006 al geleid tot 25 woonplekken voor tienermoeders en 24 plaatsen begeleid wonen extra. In 2007 volgt een verdere uitbreiding. Dat gebeurt ook in de andere steden.

Uitgeprocedeerde (kinderen van) asielzoekers en illegalen maken geen onderdeel van het Plan. Onverminderd geldt nog steeds het uitgangspunt, zoals opgenomen in het IBO rapport De opvang verstopt, dat gemeenten geen vervangende opvang mogen bieden aan (kinderen van) uitgeprocedeerde asielzoekers die Nederland moeten verlaten. Deze vreemdelingen zijn verplicht Nederland te verlaten en de verstrekking van voorzieningen is niet congruent met deze verplichting. Maar daarmee is niet gezegd dat dit kabinet voor het lot van (kinderen van) uitgeprocedeerde asielzoekers de ogen sluit. Integendeel.

De Minister voor V en I stelt zich op het standpunt dat juist dit kabinet zich ingezet heeft om de (kinderen van) uitgeprocedeerde asielzoekers van faciliteiten te voorzien om hen in hun situatie te ondersteunen.

Ten eerste is in mei 2004 het project Terugkeer van start gegaan. Binnen dit project worden uitgeprocedeerde asielzoekers ondersteunt, die hun eerste asielaanvraag hebben ingediend voor 1 april 2001, dus onder het regime van de oude vreemdelingenwet. Als deze vreemdelingen zowel asiel als regulier uitgeprocedeed zijn, worden zij ondersteund om terug te keren naar het land van herkomst. Hiertoe wordt zij eerst 8 weken intensief begeleid op hun huidige plaats van opvang, om vervolgens nog 8 weken vanuit een vertrekcentrum aan hun terugkeer te werken.

Ten tweede heeft de Minister voor V en I intussen bij brief van 27 juni jl. uw Kamer op de hoogte gesteld van haar voornemen om voor gezinnen met minderjarige kinderen die hun eerste asielaanvraag na 1 april 2001 hebben ingediend een nieuwe terugkeerfaciliteit te starten. Als deze gezinnen zijn uitgeprocedeed en actief werken aan hun terugkeer, krijgen zij na de vertrektermijn nog 12 weken in een onderdaklocatie de tijd om hun ingezette inspanningen af te ronden met terugkeer naar het land van herkomst vanuit de onderdaklocatie.

39.

Genoemde leden zien in het plan van aanpak ambitie om veel vaker te voorkomen dat kwetsbare mensen op straat terecht komen. Die ambitie is hard nodig. Zo krijgen deze leden signalen dat er steeds meer gezinnen met kinderen op straat moeten leven. Krijgt het kabinet die signalen ook? Is zij bereid dit te onderzoeken? Die situatie vraagt immers om onorthodoxe maatregelen. Is het kabinet bereid te overwegen om een verbod in te stellen om kinderen uit huis te zetten, door in de opzeggingsgronden op te nemen dat als er kinderen zijn, de huurovereenkomst alleen mag worden beëindigd als er alternatieve opvang beschikbaar is?

Het kabinet kent deze signalen niet. Eerdere signalen zijn indertijd niet bevestigd, zoals ik heb aangegeven in de Voortgangsrapportage IBO (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 29325, nr. 7).

Bij het Plan van aanpak zijn modelprotocollen preventie huisuitzettingen opgenomen waarin is opgenomen dat in het geval van een gezin met kinderen het zorgnetwerk altijd contact opneemt met het Bureau Jeugdzorg.

40.

De leden van de GroenLinksfractie zijn van mening dat woningcorporaties veel te laks zijn als het gaat om het voorkomen van dakloosheid, vier op de vijf doet er niets aan. Hoe beoordeelt het kabinet het optreden van de woningcorporaties op dit punt? Het kabinet moet veel dwingender optreden tegen die corporaties. Het is teleurstellend dat dit kabinet de verantwoordelijkheid bij de gemeenten legt. Gemeenten kunnen het vriendelijk vragen aan corporaties, terwijl het kabinet hen met een aanwijzing kan dwingen.

Van oudsher is de zorg voor dak- en thuislozen een taak voor de woningcorporaties. Echter gezien de in absolute aantallen toch beperkte omvang van deze groep én het gegeven dat de problematiek zich vooral in de grote steden voordoet, is het de vraag of deze problematiek een taak is voor álle corporaties. Corporaties richten zich op specifieke doelgroepen die aansluiten bij hun werkgebied, bezit of expertise. Toch is het van groot belang dat de zorg voor de huisvesting van de meest kwetsbare groepen gewaarborgd is. De optelsom van de activiteiten van de individuele corporaties moet kortom ook de zorg voor de dak- en thuislozen bevatten. Dit geldt zowel voor het voorkomen van huisuitzettingen als voor de opvang van mensen die al dakloos zijn.

Uit het u onlangs toegestuurde rapport van het RIGO over dit onderwerp kunt u lezen dat er een behoorlijk aantal corporaties is dat zijn taak op dit terrein serieus neemt. Vooral in de grote steden zijn veel corporaties actief op dit terrein. Veel corporaties die in kleinere plaatsen werkzaam zijn, geven aan dat in hun werkgebied geen vraag is naar activiteiten op dit terrein.

Uiteraard kan het beter. Ik verwacht dat door de doorvertaling van het Plan naar alle centrumgemeenten en door de aandacht die de minister van VROM bij corporaties hiervoor vraagt, het aantal corporaties dat actief is nog flink zal toenemen.

Naar de aard van de problematiek, die nauw verweven is met de lokale samenstelling van de bevolking en de beschikbaarheid van geschikte woonruimten, hoort de verantwoordelijkheid voor huisvesting van dak- en thuislozen primair op lokaal niveau thuis. Binnenkort gaat er een nieuwe proceslijn voor de samenwerking tussen lokale partijen in werking (conform hetgeen in de brief Beleidsvisie toekomst woningcorporaties (Tweede Kamer, 2005-2006, 29 453, nr. 30) is vastgelegd). Het Rijk moedigt gemeenten en woningcorporaties aan om afspraken over investeringen in het wonen vast te leggen in prestatiecontracten. Voor de duur van een periode van 4 á 5 jaar komen gemeenten en corporaties overeen welke investeringen er gepleegd gaan worden om aan de lokale behoefte te voldoen. Voorafgaande hieraan stellen de gemeenten een woonvisie op waarin zij een diagnose stellen wat er nodig is ten aanzien van de voorraad en welke doelgroepen extra aandacht behoeven. Dak- en thuislozen behoren als onderdeel van het prestatieveld wonen en zorg nadrukkelijk tot de aandachtsgroepen. De woonvisie wordt vervolgens vertaald in een concrete investerings- en inspanningsopgave, waarop de corporaties een bod doen en waar de prestatieafspraken uit voort komen. Wanneer gemeenten er met de lokale corporaties niet uit

komen, volgt er – bij voldoende investeringscapaciteit van de corporatie – zonedig na mediation - een aanwijzing van de Minister van VROM op basis waarvan de corporatie gedwongen kan worden tot investeren.

De minister van VROM streeft ernaar dat dit arrangement per 1 januari 2007 in werking treedt. Zie ook het antwoord op vraag 21.

41.

Voorts enige vragen met betrekking tot het budget, immers hoe ambitieuzer je bent, hoe belangrijker het budget. Hoe het staat met de aanpassing van de verdeelsleutel? Zullen de middelen voor de gemeenten toereikend zijn om hier echt werk van te maken? Betekent de aanpassing van de verdeelsleutel dat er gemeenten zijn die minder budget zullen ontvangen? Zo ja, welke gemeenten zijn dat dan?

Het is nu nog niet mogelijk aan te geven welke gevolgen voor welke gemeenten zullen optreden indien een andere verdeelsleutel wordt toegepast. Zie verder het antwoord op vraag 32.

42.

Er zijn in Nederland meer dan 5000 zwerfjongeren, voor hen is er veel te weinig opvang. Volgens Stichting Zwerfjongeren Nederland is er slechts voor één op de 10 begeleiding. De leden van deze fractie willen van het kabinet weten of zij bekend zijn met deze cijfers en hoe zij die beoordelen.

Het is moeilijk om hierover een uitspraak te doen vanwege het ontbreken van eenduidige cijfers op landelijk niveau. Zie daartoe ook mijn antwoord op vraag 8.

In het rapport Zwerfjongeren 2004 van de AR is er op basis van schattingen of tellingen bij centrumgemeenten sprake van minimaal 3.184 tot maximaal 4.994 zwerfjongeren. De AR concludeert dat er een stijging is van het geschatte maximum met 345 ten opzichte van 2003. Het geschatte minimum is ten opzichte van 2003 gelijk gebleven.

43.

Het probleem is al jaren bekend, ook bij het kabinet. Toch is het nog steeds niet opgelost, sterker nog het aantal zwerfjongeren lijkt toe te nemen. Kent het kabinet deze signalen ook? Genoemde leden wijzen op het rapport van de Algemene Rekenkamer (AR) uit 2002 met pittige conclusies. De zwerfjongeren waren onvoldoende in beeld en daarmee ook hun hulpvraag. Maar duidelijk was wel dat er absoluut onvoldoende opvang beschikbaar was. Het meest recente rapport van de AR concludeert opnieuw dat er onvoldoende inzicht is in de problematiek. Er moet meer en beter worden geregistreerd. Het kabinet belooft zich daar voor in te zetten, maar vindt het hele probleem primair de verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten. Daarmee laat het kabinet de jongeren letterlijk in de kou staan. Want hoe belangrijk registratie ook is, het gaat ten koste van de directe hulpverlening. Ook de AR wijst op dit gevaar. Terwijl algemeen bekend is dat er veel te weinig opvang beschikbaar is. Daarom moet er heel snel meer opvangplekken en begeleiding komen. Is het kabinet bereid zich daarvoor in te zetten middels een Actieplan Zwerfjongeren?

De groep zwerfjongeren valt onder de verantwoordelijkheid van de jeugdzorg (provincie) en de maatschappelijke opvang (centrumgemeente). Ik ben verantwoordelijk voor het instandhouden van het systeem op basis waarvan provincies en gemeenten opvang en hulpverlening kunnen organiseren.

Daarom heb ik provincies verplicht in hun beleidskaders jeugdzorg aandacht te besteden aan de afstemming met gemeenten en expliciet aan zwerfjongeren.

Daarnaast vallen zwerfjongeren onder de doelgroep van het Plan. Dat heeft in Amsterdam in 2006 al geleid tot 25 woonplekken voor tienermoeders en 24 plaatsen begeleid wonen extra. In 2007 volgt een verdere uitbreiding.

Bij de verdere uitwerking bij de G4 en de doorvertaling naar de andere centrumgemeenten zal ik erop toezien dat zwerfjongeren expliciete aandacht krijgen en opgenomen worden in de persoonsgerichte aanpak.

44.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen opnieuw aandacht voor de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvangvoorzieningen. Onder de huidige welzijnswet is die gegarandeerd. Zij wijzen erop dat de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de landelijke toegankelijkheid inperkt. Bij de behandeling van de Wmo heeft het kabinet deze leden verzekerd dat dat niet het geval is. Toch hebben genoemde leden van de Federatie Opvang vernomen dat gemeenten al bezig zijn met de inperking van de landelijke toegankelijkheid. Is het kabinet bereid alsnog het amendement van het Kamerlid Azough (30 131, nr. 74) over te nemen?

Om te beginnen wil ik op dit punt misverstanden uit de weg ruimen. Net als in de Welzijnswet is in de Wmo de landelijke toegankelijkheid van opvangvoorzieningen opgenomen. Wel heb ik explicieter dan in de Welzijnswet aangegeven dat die eis alleen betrekking heeft op voorzieningen die uit de specifieke uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang bekostigd worden.

In de Voortgangsrapportage IBO heb ik naar aanleiding van vragen van de G4 aangegeven dat ik op beleidsinhoudelijke gronden het realistisch vind om bij langduriger opvang van daklozen in principe uit te gaan van regionale binding. Ik ben in overleg met de VNG en de Federatie Opvang om te bezien of er een landelijke code voor gemeenten en instellingen kan worden opgesteld.

Ik hoor al langer verhalen over mensen die de toegang tot opvangvoorzieningen ontzegd wordt omdat ze niet uit die regio afkomstig zijn. Bij herhaling heb ik om "bewijzen" gevraagd. Tot nu toe heb ik niets ontvangen.

Ik zie derhalve geen aanleiding alsnog het amendement van het Kamerlid Azough over te nemen.